

Наталія БОРОВИК

викладач ДНЗ «Лісоводський професійний аграрний ліцей»

Олександр БОРОВИК

канд. псих. наук,
директор ДНЗ «Лісоводський професійний аграрний ліцей»

ФІНАНСОВА ГРАМОТНІСТЬ – ЗАПОРУКА МАЙБУТНЬОГО УСПІХУ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ПТНЗ

У процесі формування фінансової грамотності важливо формувати у здобувачів освіти ПТНЗ здорові матеріальні потреби.

Дослідження проблем фінансової грамотності знайшли своє відображення в працях такі українські науковці: Т.С. Смовженко, Г.Ю. Кучерова, О.А. Ковтун, Л.А. Зюман, З.В. Філончук. Аналіз літературних джерел показав, що дослідження цих науковців є ґрунтовними, але вивчення фінансової грамотності залишаються незавершеними та недопрацьованими.

Т. Смовженко стверджує, що фінансова освіченість допомагає зрозуміти ключові фінансові поняття й використовувати їх для прийняття рішень про доходи, витрати й заощадження під час вибору відповідних фінансових інструментів, планування бюджету, нагромадження коштів на майбутні цілі тощо [4].

Г. Кучерова вважає, що фінансова грамотність являє собою певне вміння застосовувати фінансові знання та використовувати здобуті фінансові навички, щоб отримувати максимальну користь від управління власними фінансами та застосування фінансових послуг. Під фінансовою обізнаністю пропонується розуміти наявність у людини певного рівня фінансових знань та навичок,

що формують його відповідний рівень компетентності з фінансових питань. Тобто оцінкою фінансової грамотності населення має бути рівень фінансової обізнаності. Фінансова освіченість характеризує наявність певного рівня здобутої фінансової освіти [3].

О. Ковтун зазначає, що фінансова грамотність – це здатність громадян ефективно управляти особистими фінансами; здійснювати короткострокове і довгострокове фінансове планування та облік витрат і доходів домогосподарства; оптимізувати співвідношення між заощадженнями й споживанням; розбиратися в особливостях різних фінансових продуктів і послуг, мати актуальну інформацію про стан фінансового ринку; приймати обґрунтовані рішення щодо фінансових продуктів і послуг, а також усвідомлено нести відповідальність за такі рішення; компетентно планувати й здійснювати пенсійні нагромадження [2].

Узагальнення підходів дало змогу Л. Зюман визначити фінансову грамотність як сукупність знань, умінь та навичок, необхідних для прийняття усвідомлених рішень при короткостроковому та довгостроковому плануванні та управлінні фінансовими ризиками впродовж усього життя. Фінансово грамотною є та людина, яка має і розуміє свій фінансовий план, який виступає основним інструментом управління особистими фінансами [1].

Фінансова грамотність передбачає володіння економічними та, передусім, фінансовими поняттями й категоріями, що дозволяє людині самостійно аналізувати й оцінювати основні тенденції економічного життя держави і відповідно до обставин визначати

моделі власної фінансової поведінки та фінансової безпеки [5, с.114].

Фінансово грамотною повинна бути кожна людина і починати опановувати перші ази треба з дитинства. Тому нині дуже велика увага приділяється економічній освіті здобувачів ПТНЗ, формуванню їх економічної культури, використанню міжпредметних зв'язків економіки з іншими базовими дисциплінами, змісту, організації та методиці як теоретичної економічної підготовки учнів, так і практичної.

У процесі вивчення економічних дисциплін, є доцільним використання ігрових моментів на уроках, цікавих історичних фактів, новинок у різних галузях економіки, які сприяють розвитку логічного мислення та інтелекту учнів, їх зацікавленості предметом. Молода людина, яка виходить зі стін навчального закладу, повинна не просто бути озброєною теоретичними знаннями та мати практичні навички, вона повинна бути носієм сучасної фінансової культури.

На уроках економіки здобувачі освіти складають власний бюджет; визначають суму прибутку до оподаткування та чистий прибуток; розраховують диференціальну ренту; складають калькуляцію одиниці продукції та визначають собівартість продукції рослинництва і тваринництва; основні показники національного багатства; показники рентабельності. Майбутні трактористи-машиністи повинні вміти розраховувати площу зораних і засіяних площ поля, норми висіву насіння, виміряти глибину оранки та культивації, витрати паливно-мастильних матеріалів, кількість зібраних центнерів зернових, щоб вміти правильно визначити прибуток.

У 2019 році учні ліцею брали участь в обласному вернісажі бізнес-ідей серед учнів ЗП (ПТО) «Стартап юніор». Проект «Вирощування сільськогосподарської культури сої» посів II місце. Проект дав можливість учням ліцею відчувати себе справжніми власниками фермерського господарства. Вони придумали цікаву бізнес-ідею, розробили бізнес-план створення та діяльності цього господарства, здійснили розрахунки витрат, визначили прибуток, детально вивчили процес вирощування сої, її конкурентоспроможність, рентабельність, розробили технологічну схему. Бізнес-ідея здобувачів освіти ще раз переконала у тому, що представники професійно-технічної освіти – це обдаровані, талановиті, здібні молоді люди, за якими великою мірою майбутнє процвітання України.

Попри це, значну частку учнів професійно-технічних навчальних закладів складають діти-сироти, діти з багатодітних, неповних сімей. Тож викладачам потрібно виконувати подвійну роль – роль викладача і роль психолога.

На сьогодні аграрні навчальні заклади потребують осучаснення спеціальностей та розширення профілю кваліфікацій, прищеплення студентам уміння практично використовувати економічні закони і механізми [6].

Фінансова грамотність допомагає зрозуміти ключові фінансові поняття і використовувати їх для прийняття рішень про доходи, витрати і заощадження, планування бюджету, накопичення коштів на майбутні цілі тощо. Економічно освічена молодь – запорука стійкого фінансового становища країни у майбутньому.

Перелік використаних джерел

1. Зюман Л.А. Вплив консерватизму економічного світогляду на фінансову грамотність молоді. URL: http://asconf.com/rus/archive_vien/161.

2. Ковтун О.А. Проблеми періодизації трансформації фінансової поведінки домогосподарств на ринку фінансових послуг України. Проблеми економіки. 2013. №3. С. 272-281.

3. Кучерова Г.Ю. Шляхи розвитку фінансової культури населення. Вісник Східноєвропейського університету економіки і менеджменту. Сер.: Економіка і менеджмент. 2013. №2. С. 125-131.

4. Фінансова грамотність: навч. посібник для вчителя / авт. кол.; за ред. д-ра екон. наук проф. Т.С. Смовженко. Київ, 2013. 312 с.

5. Філончук З.В. Проблеми впровадження фінансової грамотності в сучасній школі. Таврійський вісник освіти. 2015. №2 (2). С. 112-117.

6. Фугело П.М., Фугело М.А, Васильєва О.М. Фахова підготовка аграріїв: проблеми, структура, пропозиції. Аграрна наука і освіта в умовах євроінтеграції: збірник наукових праць міжнар. наук.-прак. конф. Ч 2. (20-22 березня 2018 р. Кам'янець-Подільський). Тернопіль: Крок. 2018. С.289-2912.